

Vyhlášení Cen Nakladatelství Academia a Studentské soutěže za rok 2020

V pátek 1. října 2021 proběhlo v budově Akademie věd v Praze vyhlášení 13. ročníku Cen Nakladatelství Academia a 9. ročníku Studentské soutěže Nakladatelství Academia. Hodnoceny byly publikace vydané v r. 2020 na pracovištích AV ČR a magisterské diplomové práce obhájené v období 15. října 2019 až 31. října 2020 – ty vítězné budou vydány do jednoho roku knižně. Do 13. ročníku bylo přihlášeno 60 publikací, z nichž desetičlenná porota v čele s prof. RNDr. Ivo Krausem, DrSc., FEng., dr. h. c., vybrala následující tituly.

● Cena za původní vědeckou nebo populárně-naučnou práci

V této kategorii zvítězila kniha Martina Hilského Shakespearova Anglie.

● Cena za překlad vědecké nebo populárně-naučné práce

Získala ji Nina Fojtů za překlad publikace Válečný deník 1914–1918 Ernsta Jüngerera.

● Cena za slovník

nebo encyklopedickou publikaci

Porota cenou vyzdvihla dílo Jana Macka, Ladislava Rollera, Karla Beneše, Kamila Holého a Jaroslava Holuši Blanokřídílí České a Slovenské republiky II. Širopasí.

● Výtvarné zpracování publikace

Cenu si odnesli Pavel Štefan a Jan Šavřda za knihu Imago, Imagines.

● Další vyhlášená ocenění

Cenu poroty získaly editorky Martina Ireinová a Petra Přadková za Slovanský jazykový atlas. Nejprodávanejší knihou roku

1 a 2 Knihu roku vyhlásila a cenu předala předsedkyně Akademie věd prof. Eva Zažimalová. Foto J. Landergott, SSČ AV ČR

z produkce Nakladatelství Academia je Shakespearova Anglie M. Hilského.

● Kniha roku

Absolutním vítězem se stala publikace editorek Kateřiny Kubínové, Kláry Benešové a kolektivu autorů Imago, imagines. Křišťálovou plastiku od výtvarníka Jana Exnara převzaly od předsedkyně Akademie věd prof. Evy Zažimalové.

Studentská soutěž

Odborná porota měla možnost vybrat vítěze tradičně ve třech kategoriích.

● Humanitní a společenské vědy

V této kategorii uspěl David Smrček s prací Grabenbummel – Procházka po Příkopě, obhájenou na Filozofické fakultě UK.

● Vědy o živé přírodě a chemické vědy

Ocenění získal Lukáš Petera z Přírodovědecké fakulty UK s prací Důsledky éry velkého bombardování pro chemickou a prebiotickou evoluci raného Marsu a Země.

● Vědy o neživé přírodě

V uvedené kategorii nebyla cena udělena.

Vítězné diplomové práce z předchozího 8. ročníku byly během slavnostního vyhlášení představeny již v knižní podobě. Knihu Sexuální delikty před apelačním soudem v letech 1687–1727 převzal Josef Vacek a publikaci s názvem Generalizace zástavby s využitím typifikace Otomar Gottstein.

Více na www.academia.cz

Z Nakladatelství Academia

Anketa o nejpozoruhodnější přírodovědnou knihu 2020–2021

Ve většině běžných knihkupectví nebývá přírodovědná literatura vystavena v předních regálech a málokdo z personálu také dokáže fundovaně poradit. V knižních anketách, které se objevují v periodickém tisku, respondenti obvykle věnují pozornost zejména krásné literatuře a humanitním vědám. To jsou dva hlavní důvody, proč jsme se rozhodli uspořádat anketu o nejpozoruhodnější přírodovědnou knihu. Věřím, že první ročník bude pro čtenáře inspirací, a především věřím, že první ročník nebude poslední.

Jiří Padevěť

Oslovené osobnosti nejen naší vědy jsme požádali, aby vybraly v období druhé poloviny roku 2020 až října 2021 nejvýše tři

tituly, které považují za zdařilé a doporučili by je čtenářům se zájmem o obory geologie, biologie, chemie a ochrana přírody.

Odpovídají představitelé vědecké obce

● Lubomír Adamec, rostlinný fyziolog, Botanický ústav AV ČR

1. Jiří Kopáček, Josef Hejzlar, Martin Rulík: Voda na Zemi (Nakladatelství Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích 2020)

● Václav Čílek, geolog, Geologický ústav AV ČR

Především se zdá, že s hmotným světem – s vodou, potravinami, složením atmosféry – začínáme zápatit stále víc, ale knih o přírodních vědách je stále nedostatek. Zaujal mne jednak obsáhlý svazek kolektivní monografie o antropocénu (Petr Pokorný a David Storch, eds., a kol., Academia 2020) jako pokus pochopit, co se s dnešním světem děje. Vynikající je počín Miloslava Šimka a kol. o živé půdě (Academia 2019 a 2021), půda se v době klimatických změn opět stává „gruntem“ našich životů.

● František Foret, chemik, ředitel Ústavu analytické chemie AV ČR

1. Paul Nurse: Biologie v pěti lekcích. Co je život? (Argo/Dokořán 2021)

● Libor Grubhoffer, parazitolog, biochemik, molekulární biolog, ředitel Biologického centra AV ČR

1. Jan Frouz, Jaroslava Frouzová: Aplikovaná ekologie (Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum 2021)

Velmi cenná monografie manželského páru autorů, kteří se věnují dopadu zemědělské činnosti člověka na udržitelnost ekosystémů na naší planetě. Vycházejí z dostupných dat a nic nepřikrášlují, ale také nedramatizují. Velký záběr autorů a schopnost vidět složité věci komplexně činí monografii cenným zdrojem informací a statistických dat kriticky hodnocených se snahou po objektivním vidění reality.

2. Bedřich Moldan: Životní prostředí v globální perspektivě (Karolinum 2020)

Autor je široce uznávaný odborník v oblasti komplexního pohledu na vývoj životního prostředí na naší planetě, respektovaný doma i v zahraničí. Kniha vychází z profesionálního pohledu chemie životního prostředí a klimatologie, které jsou určující pro objektivní zhodnocení globálních změn a jejich dopadu na naši planetu v éře antropocénu. Přestože plná důležitých údajů, je nesmírně čtivou výpovědí autora s celoživotními zkušenostmi z ekologického výzkumu a též politických a diplomatických aspektů této, pro planetu zásadní, oblasti.

3. Jana Šmardová: Co nás učí nádory. Paralely v chování buněk a lidí (Masarykova univerzita, nakladatelství MuniPress 2021)

Pozoruhodné dílo renomované odbornice z oblasti biologie nádorů, ale nejen této vědecké disciplíny. Předstupuje totiž před čtenáře s více než závažnou tematikou pohledem autora prozaického díla. Díla plného lidských pohledů na nádorová onemocnění, změny v chování buněk v procesu jejich maligního zvratu a nacházejícího ony paralely mezi chováním buněk a lidí. Dílo vskutku pozoruhodné, které lze doporučit každému, kdo si klade otázky na závažná témata nejen dotýkající se zdraví člověka.

● **Radovan Haluzík, sociální antropolog, Centrum pro teoretická studia (společné pracoviště UK a AV ČR)**

Zaujala mě kniha, či spíše výpravná anglicko-česká brožura, vydaná Institutem plánování a rozvoje hlavního města Prahy Radoslava Schmelzová (ed.) Rohanský ostrov: historicko-přírodovědná rešerše (IPR Praha 2021). Tým 9 známých přírodních i humanitních vědců se vydává na průzkum minulosti, současnosti i budoucího potenciálu místa, stojícího dnes na prahu

velkých změn – pražského Rohanského ostrova. Toto dobrodružné a barvitě čtení by mohlo vytvořit smysluplný základ pro navrhované velké proměny tohoto území.

● **Lubomír Hrouda, botanik, Přírodovědecká fakulta UK**

1. P. Pokorný, D. Storch (eds.) a kol.: Antropocén (Academia 2020)

Kniha přemítající o věcech v souvislostech i jednotlivě.

2. Radan Haluzík ed. a kol.: Město naruby (Academia 2020)

Smršť zajímavých pohledů, jakkoli jsem spíše přírodní přírodovědec.

3. Jan Zima, Miloš Macholán: Systém a fylogeneze savců (Academia 2021)

Už jen proto, že Jan Zima již mezi námi není, a to je velká škoda.

● **Eduard Kejnovský, rostlinný genetik, Biofyzikální ústav AV ČR**

1. J. Šmardová: Co nás učí nádory. Paralely v chování buněk a lidí (Masarykova univerzita, MuniPress 2021)

Velmi čtivá kniha prof. J. Šmardové nabízí netradiční pohled na nádory a vůbec biologii. Nahlíží na organismus jako na společenství buněk, které se vyvíjejí a vykonávají svou funkci ve vymezeném čase a prostoru pro maximální užitek celého systému. Nádory pak vznikají z buněk, které porušují základní pravidla soužití a spolupráce. Kniha popisuje typické vlastnosti, kterými se nádory liší od zdravých tkání. Autorka se ptá, zda jsou tyto vlastnosti a pravidla odrazem obecnějších principů, tvořících základ správného fungování komplexních živých systémů. Nebojí se dokonce položit otázky, zda se od nádorů lze poučit nebo inspirovat i k dobrému fungování lidské společnosti.

2. Aleš Vémola: Nezkreslená věda (Academia 2021)

Knižní podoba úspěšných krátkých filmů na Youtube. Třicet kapitol prezentujících vtipnou formou a přitom věcně správně témata vědy a techniky, jako jsou genetika, vznik vesmíru, imunita, vývoj člověka, atom, ropa, včely a další. Kniha je vhodná zejména pro středoškolské studenty.

● **Jitka Klimešová, botanička, Botanický ústav AV ČR**

1. Merlin Sheldrake: Propletený život. Jak houby utvářejí svět, mění naši mysl a ovlivňují budoucnost (Kazda 2020)

Mladý britský vědec M. Sheldrake představuje houby všemi smysly, osobními zkušenostmi, rozhovory, převratnými objevy, historií i současností jejich výzkumu, aktuálními otázkami, které čekají na vyřešení. Vždy jsou pečlivě uvedeny zdroje a vše je vysvětlené, vždyť skoro třetinu knihy zabírají poznámky, rejstřík a citace. Kniha je vyprávěna originálním způsobem, který nenechá čtenáře ani na chvíli zahálet, když nahlíží do autorových zážitků, nabízí rozhovory s předními vědci a sleduje aktivity houbových nadšenců.

2. Daniel Chamovitz: Co rostlina ví.

Průvodce smyslovým světem rostlin (Academia 2020)

Izraelský rostlinný fyziolog představuje poslední poznatky, jak vnímají rostliny okolní svět. Probírá jeden po druhém smysly, kterým vládne my živočichové, a vysvětluje, jak je tomu s daným smyslem u rostlin. Činí strhivým slohem a srozumitelně, že člověk nabyde dojmu, že být rostlinným fyziologem je vlastně snadné (více na <https://klimesovajitka.wordpress.com>).

3. Robin Wall Kimmererová: Naslouchání mechu. Přírodní a kulturní historie mechů (Kazda 2021)

Americká ekoložka píše o životě mechů pomocí příběhů, které zažila během jejich výzkumu, a pomocí paralel v každodenním životě. Kniha kromě poučení o zvláštěnostech této skupiny organismů přináší vhléd do uvažování ekologa, který hledá odpovědi na své otázky.

● **Stanislav Komárek, biolog, filozof, spisovatel, Přírodovědecká fakulta UK**

1. Václav Cílek, Jiří Hladík a kol.: Půda a život civilizací. Co děláme půdě, děláme sobě (Dokořán 2021)

2. Jaroslav Petr: Desatero smyslů. Jak lidé a zvířata vnímají okolní svět (Argo/Dokořán 2020)

3. Jan Žďárek: Ohrožení hmyzem? Neobvyklá setkání po 40 letech (Academia 2021)

● **Pavel Kovář, geobotanik, Přírodovědecká fakulta UK**

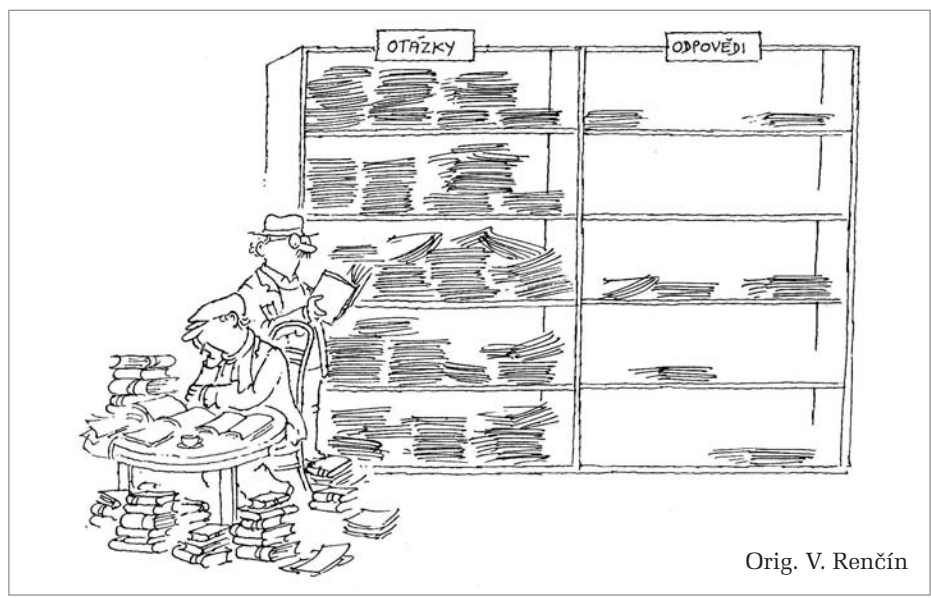
1. R. Haluzík (ed.) a kol.: Město naruby (Academia 2020)

Předmět je komplexní a dívá se na interakce příroda-nepříroda v lidském sídle, často nekonvenčním pohledem. V knize je zastupena řada autorů Živy u jednotlivých kapitol – Lucie Juříčková, David Storch, Adéla a Petr Pokorných, z bývalých studentů geobotaniky Jan Šturma ad. 2. P. Pokorný, D. Storch (eds.) a kol.: Antropocén (Academia 2020)

Zase naši autoři, dobře vybavená kniha s řadou originálních poznatků o nejmladší éře vývoje glóbu.

3. J. Kopáček, J. Hejzlar, M. Rulík: Voda na Zemi (Jihočeská univerzita 2020)

Od 3. místa to už je na házení korunou – řada titulů je cenných, výpravných a čtivých: D. Chamovitz: Co rostlina ví (Academia 2020) – překlad od Viktora Žárského, podnětná kniha budící diskuze; Stano Pekár, Marek Brabec: Moderní analýza biologických dat 1. Zobecněné lineární modely v prostředí R (Masarykova univerzita 2020) a Jan Lepš, Petr Šmilauer: Biostatistika (Jihočeská univerzita, e-kniha, 2020) – vybočující cenné příručky ke zpracování dat, které těžko někdo bude klást do popředí. Ty ale nikdo jednorázově nepřečte, aby je odložil, používají se pořád.

Orig. V. Renčín

● **Tomáš Kučera, botanik,**
Přírodovědecká fakulta JU

1. R. Haluzík (ed.) a kol.: Město naruby (Academia 2020)

Podle mého názoru kniha roku – upozorňuje na přehlížená místa přírody ve městech, tzv. slepou skvrnu urbanismu, která se ale mohou stát i nežádoucími ohnisky invazí nepůvodních druhů.

2. M. Šimek a kol.: Živá půda – praktický manuál (Academia 2021), která ve skromnějším rozsahu než dvoudílná encyklopedicky pojatá předchůdkyně se dá použít i jako učebnice základního kurzu.

3. J. Frouz, J. Frouzová: Aplikovaná ekologie (Karolinum 2021), kde bych napsal dtto jako u knihy předešlé.

● **Jan Květ, botanik,**

Ústav výzkumu globální změny AV ČR

1. David Attenborough: Život na naší planetě: mé svědectví a vize pro budoucnost (Práh 2021)

Dovedu jen smeknout klobouk a ztichnout v úctě a obdivu. Slova netřeba.

2. J. Kopáček, J. Hejzlar, M. Rulík: Voda na Zemi (Jihočeská univerzita 2020)

Poutavý výklad o všem, co se týká vody a jejího významu pro přírodu i lidskou společnost. Vše je podáno srozumitelně jak pro mládež, tak pro příslušníky starších generací.

3. B. Moldan: Životní prostředí v globální perspektivě (Karolinum 2020)

Z knihy je patrna autorova bohatá zkušenost a velké znalosti, jakož i odvaha pustit se do problematiky, při jejíž interpretaci mohou méně zkušenější ztroskotat. Může se tak stát kvůli buď přílišné, anebo nedostačné míře zevšeobecnění možnosti vývoje globálního životního prostředí. Obojího se autor vyvaroval. Nebojí se ani vymezení „bílých míst“ v našich znalostech potřebných pro tvorbu pravděpodobných scénářů dalšího vývoje stavu naší planety.

● **Jiří Moravec, zoolog,**
Národní muzeum

1. Jan Macek, Ladislav Roller, Karel Beneš, Kamil Holý, Jaroslav Holuša: Blanokřídlí České a Slovenské republiky II. Širopasí (Academia 2020)

Ojedinelé dílo českých autorů podává velmi komplexní přehled taxonomicky obtížné skupiny blanokřídlých, obsahuje i určovací klíč. Navazuje na řadu podobně kvalitních atlasů. Kvalitou významně přesahuje rámec česky psaných atlasů.

2. J. Zima, M. Macholán: Systém a fylogeneze savců (Academia 2021)

Jde o moderní, obsáhlé, ucelené a velmi aktuální zpracování systému a fylogeneze savců. Toto dílo českých autorů by zasloužilo překlad do angličtiny, aby je docenila i zahraniční obec zoologů a studentů.

3. Christophe Dufresne: Obojživelníci: obrazový průvodce – 139 druhů (Euromedia Group 2021)

Překlad anglické publikace z r. 2019 přináší aktuální přehled obojživelníků Evropy, severní Afriky a Blízkého východu. Česká verze má větší formát a lépe se v ní uplatňují fotografie, na druhou stranu nebyly odstraněny některé chyby, které se do originálu dostaly a bylo na ně upozorněno v recenzích.

● **Martin Pivokonský, environmentální chemik a hydrochemik, ředitel Ústavu pro hydrodynamiku AV ČR**

1. Richard Dawkins: Rozplétání duhy. Věda, bludy a touha po zázraku (Academia 2020)

Co má společného věda a poezie, nebo obecněji věda a krása? Mnozí se domnívají, že záhady jejich vyřešením ztrácejí poetické kouzlo. Světoznámý biolog R. Dawkins ukazuje, že tomu tak není, protože „záhady neztrácejí své kouzlo tím, že je vyřešíme, ale často se ukáže, že řešení je krásnější než záhada sama“.

2. J. Frouz, J. Frouzová: Aplikovaná ekologie (Karolinum 2021)

Velmi povedená, poutavá a čtivá publikace zavedené autorské dvojice zabývající se vlivem lidské činnosti na ekosystémy a krajinu, a to včetně globálních dopadů.

3. Karel Štastný, Anton Krištín: Ptáci Česka a Slovenska (Ottovo nakladatelství 2021)

Pokud máte rádi encyklopedické publikace o přírodě, tak jistě oceníte tuto velmi zdařilou knihu mapující výskyt všech ptáčích druhů na území ČR a SR. Vedle řady informací poskytuje také obrazový doprovod u jednotlivých druhů a záznam hlasů pomocí QR kódů.

● **Petr Pokorný, paleoekolog,**
Centrum pro teoretická studia

1. V. Cílek, J. Hladík a kol.: Půda a život civilizací (Dokořán 2021)

Půdoznalství, resp. pedologie je obor nesmírně složitý, protože i půdy samy jsou složité. Vznikají rozmanitými interakcemi, jejichž pletivu se již déle než jedno století učíme vědecky rozumět (ani předvědecká porozumění bychom však neměli opomíjet, což nedělají ani sami autoři). Kniha podává velice přívětivou formou vyvážený přehled.

2. Peter Markoš, Anton Markoš: Zahalená planéta. Vlastivěda pozemšťana (Nakladatelství Pavel Mervart 2020)

Po přečtení čtenář především pochopí, jak složitý může být jediný dílčí (i když důležitý a aktuálně zdůrazňovaný) aspekt nesrovnatelně složitějšího problému, kterým je termodynamika naší (oživené) planety, skleníkový jev. Knihu napsali bratři Markošovi – známý slovenský fyzik a snad ještě známější česko-slovenský biolog. Došlo tedy ke šťastnému spojení, protože ani nejzákladnější fyzice naší planety nelze porozumět bez znalosti její biologie.

● **Karel Prach, botanik, Přírodovědecká fakulta JU a Botanický ústav AV ČR**

1. P. Pokorný, D. Storch (eds.) a kol.: Antropocén (Academia 2020)

Všestranný pohled na aktuální problematiku. Oceňuji zvláště mezioborovost a mimořádnou typografickou úroveň knihy. Jen některé texty mohly být stručnější.

2. R. Haluzík (ed.) a kol.: Město naruby (Academia 2020)

Upozorňuje na přehlížený fenomén a navíc je to esteticky pěkná kniha.

3. J. Petr: Desatero smyslů. Jak lidé a zvířata vnímají okolní svět (Argo/Dokořán 2020)

Jeden z nejlepších populárně-naučných textů z poslední doby. Je vidět, že autor je zkušený popularizátor, přesto se důsledně drží vědeckých faktů.

● **Miroslav Tůma, matematik,**
Matematicko-fyzikální fakulta UK

1. Karel Žák, Václav Cílek, Martin Majer: Srdce Českého krasu: Obec Srbsko a krajina v jejím okolí (Dokořán 2021)

Je nádherná, když místopisnou knihu složí lidé s širokým rozhledem. Navíc, bájně Srbsko z Tykačových knih o motýlech.

Moc jsem tam jako kluk chtěl za nimi běhat, ale splnilo se mi to až hodně pozdě.

2. D. Attenborough: Život na naší planetě: mé svědectví a vize pro budoucnost (Práh 2021)

Fascinující a smutné povídání o rozvratu přírody i světa kolem nás, který je popsán jako ztráta biodiverzity. Pochopení neredukovatelnosti odlišných kvalit na sebe navzájem je to, co by rozvrat mohlo zadržet, ale to je přesně proti touhám, které v sobě většinou máme. Kniha zachycená dokonale i filmem.

3. Jiří Porkert a Miloslav Hromádka (eds.): Ptáci Hradce Králové (Nakladatelství Pavel Mervart 2021)

Originální a praktický průvodce. Sice málo obrázků ptáků, zato hodně obrázků biotopů. Originální a negenerický průvodce, založený na dlouhodobém mapování. Skoro by se tam člověk chtěl odstěhovat a číhat na ně s kamerou.

● **Jan Votýpka, parazitolog,**
Přírodovědecká fakulta UK,
předseda redakční rady Živý

1. J. Petr: Desatero smyslů. Jak lidé a zvířata vnímají okolní svět (Argo/Dokořán 2020)

Tak tady je to asi jasné (viz ocenění Magnesia Litera).

2. J. Žďárek: Ohrožení hmyzem? Neobvyklá setkání po 40 letech (Academia 2021)

Čtivé, trochu historizující, nadhled z pera někoho, kdo opravdu ví.

3. B. Brett Finlay, Jessica M. Finlayová: Mikrobiom lidského těla (Triton 2020)

● **Petr Zajíček, speleolog a geolog,**
Správa jeskyní ČR

1. Michael Schmolz: Radost z pozorování ptáků ve městě a okolí (Grada 2021)

Dnešní doba je uspěchaná, plná informačních technologií, internetu, sociálních sítí. Zvláště děti virtuálnímu světu podléhají, často i propadají. Kniha je přínosná v tom, že přiměje lidi všech věkových kategorií vyrazit ven. Do krajiny městské, vesnické, příměstské. Do parků či lesoparků nebo jen do ulic. I v tomto prostředí žijí pestré populace ptáků a jejich pozorování a určování alespoň na chvíli přiměje pozastavit se, zahledět se, pozorovat. Předpokládám, že právě to je posláním této názorné a pěkně obrazově zpracované publikace.

● **Eva Zažímalová, biochemička,**
rostlinná fyzioložka, předsedkyně AV ČR

1. P. Nurse: Biologie v pěti lekcích. Co je život? (Argo/Dokořán 2021)

2. J. Petr: Desatero smyslů. Jak lidé a zvířata vnímají okolní svět (Argo/Dokořán 2020)

3. M. Šimek a kol.: Živá půda – praktický manuál (Academia 2021)

Každá je jiná, ale jedno mají společné – velký nadhled a velkou užitečnost.

● **Jan Žďárek, entomolog**

Se svým návrhem číslo 1 nemusím dlouho váhat, je jím kniha od J. Petra Desatero smyslů s podtitulem Jak lidé a zvířata vnímají okolní svět (Argo/Dokořán 2020). Autor shromáždil velké množství nejnovějších a někdy až neuvěřitelných poznatků o smyslových schopnostech živočichů, nad nimiž žasnou nejen laici, ale často i odborníci. Výsledky jsou dokumentovány vyčerpávajícím seznamem literatury. Z překladů zahraničních titulů mne zaujal jak čtivou formou, tak i fundovaným odborným obsahem Tim Birkhead Ptáci smysl. Jaké to je být ptákem (Kazda 2020).

Zástupci přírodovědeckých časopisů

● **Pavel Klvač, sociolog, předseda redakční rady časopisu Veronica**

1. P. Pokorný, D. Storch (eds.) a kol.: Antropocén (Academia 2020)

Kniha aktuální, široce mezioborová, mnohorozměrná, sepsaná s kritickým odstupem originálními mysliteli.

● **Zdeněk Patzelt, šéfredaktor Ochrany přírody**

1. D. Attenborough: Život na naší planetě: mé svědectví a vize pro budoucnost (Práh 2021)

Vynikající čtivá publikace, kombinující celoživotní příběh britského přírodovědce a popularizátora s rozmanitými fakty o stavu, změnách a vývojových trendech globálního životního prostředí, hřířící četnými dobrými i špatnými příklady. Nejde ale o Zeď nářků, autor vidí řešení v urychlené zásadní transformační změně civilizace.

2. J. Frouz, J. Frouzová: Aplikovaná ekologie (Karolinum 2021)

Jde o zajímavým způsobem podanou rozzumnou analýzu dopadů lidské činnosti, konkrétně zemědělství, lesnictví, rybářství i lovu volně žijících živočichů, na prostředí, a to bez ideové předpojatosti a vypjatého alarmismu. Na rozdíl od obdobných publikací se nezabývá vědci oblíbenou referenční hladinou, tj. co nejméně civilizací poškozenou přírodou, ale běžnou lidmi využívanou krajinou.

3. P. Pokorný, D. Storch (eds.) a kol.: Antropocén (Academia 2020)

Zdařilý pohled řady odborníků různých specializací na současné geologické období, v němž je dominantní silou na Zemi

člověk. Ocenit je nutné zejména málokdy vídanou kombinaci názorů přírodních, společenských a hospodářských věd.

● **Ondřej Vrtiška, šéfredaktor Vesmíru**

1. P. Pokorný, D. Storch (eds.) a kol.: Antropocén (Academia 2020)

Když se sejdou přírodovědci s archeology, sociology, filozofy atd., výsledkem může být nesourodá sbírka textů, které pohromadě drží jen silou knižní vazby. Anebo inspirativní dialog nad společným tématem – jako v tomto případě. Z mezioborové spolupráce se zrodilo dílo stejně mnohovrstevné jako fenomén, kterému se věnuje.

2. D. Chamovitz: Co rostlina ví. Průvodce smyslovým světem rostlin (Academia 2020)

Rostliny nejsou tím, čím se zdají být, v zásadě pasivními organismy vydanými napospas osudu. Autor jejich smyslové schopnosti představuje mimořádně čtivě. Ocenit je třeba i vynikající překlad, na kterém je znát, že překladatelé sami v oboru experimentální botaniky pracují.

3. Halina Šimková, Josef Lhotský: Kouzelný svět bakterií (CPress 2021)

Dětské knihy o přírodě bývají plně roztomilých chlupatých zvířátek, ne nějakých neviditelných „breberek“. Kniha ukazuje rozmanitost a důležitost bakteriálních životních strategií způsobem zábavným a poučným pro děti i jejich rodiče.

● **Eva Bobůrková, novinářka, redaktorka Vesmíru**

1. P. Pokorný, D. Storch (eds.) a kol.: Antropocén (Academia 2020)

Geologické období, jehož hlavním činitelem je člověk. Téma všestranně rozvedl

tým autorů z Centra pro teoretická studia. Kniha mě nadchla – na první pohled výrazným grafickým zpracováním, po otevření působivými fotografiemi stop člověka na planetě a neméně po začtení do fundovaných, ale zároveň srozumitelných textů.

2. Bill Gates: Jak zabránit klimatické katastrofě. Řešení, která máme, a průlom, které potřebujeme (Jan Melvil Publishing 2021)

B. Gates je mocný muž, vizionář a pozitivní člověk. Vkládá důvěru ve vědu, technologická řešení. A věří, že můžeme dosáhnout „nuly“. Kniha jistě najde kritiky zleva i zprava, ale je cennou analýzou stavu a technologických možností přítomnosti i budoucnosti. A je nakažlivě optimistická.

3. J. Žďárek: Ohrožení hmyzem? Neobvyklá setkání po 40 letech (Academia 2021)

Rozšířené a přepracované vydání někdejšího bestselleru (i když se tomu tak tehdy neříkalo) z r. 1980, které popisovalo „vše zajímavé, co autora potkalo a udivilo v poznávání života a každodenních starostí příslušníků nejpočetnější skupiny našich suchozemských spoluobyvatel planety.“ Pro mě vzor, jak popularizovat vědu.

Výsledky ankety

Nejčastěji byla jmenována kniha P. Pokorného a D. Storcha (eds.) a kol.: Antropocén, jako druhá v pořadí Desatero smyslů od J. Petra a o pomyslné třetí místo se dělí publikace Město naruby R. Haluzíka (ed.) a kol., a Aplikovaná ekologie od manželů Frouzových.

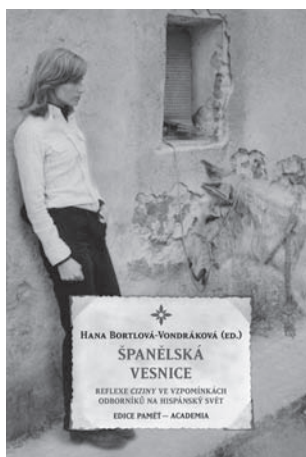
Věříme, že si z uvedených publikací dobře vyberete a všem zúčastněným v anketě velmi děkujeme.

ACADEMIA, Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.

Vodičkova 40, 110 00 Praha 1, tel. 221 403 820

<https://www.academia.cz>; eshop@academia.cz

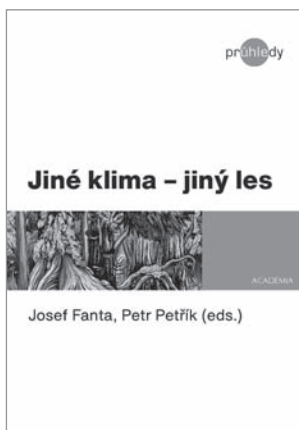
Španělská vesnice

Hana Bortlová – Vondráková (ed.)

Edice Paměť

Soubor 12 rozhovorů se zástupci českého bádání umožňuje nahlédnout do zajímavé etapy komplikované historie českého setkávání se světem iberského prostoru – Španělskem, Portugalskem a zeměmi Latinské Ameriky. Zastoupena je lingvistika a literární věda, kunsthistorie, politologie i etnologie a s nimi provázaná centra studia v Praze, Brně a Olomouci. Dotýká se také rodinných zázemí dotazovaných. Je opatřena biografickým a institucionálním heslářem.

352 str. – vázaná – doporučená cena 395 Kč

Jiné klima – jiný les

Josef Fanta, Petr Petřík (eds.)

Edice Průhledy

Změna klimatu je podstatnou změnou podmínek pro vývoj, fungování a růst lesa jako nenahraditelné součásti krajiny. Tuto změnu musí respektovat i hospodářské využívání lesa. Důsledkem zanedbání je mimo jiné kůrovcová kalamita. Dosud nevíme, jak se bude klimatická změna vyvíjet a jaké budou její dopady na les. Přechod k přírodě blízkému hospodaření s využitím přírodních procesů je za této nejisté perspektivy hlavním předpokladem pro udržitelnost přírodních zdrojů včetně biodiverzity.

212 str. – brožovaná – doporučená cena 250 Kč

Objednávky přijímá:

Expedice ACADEMIA

Rozvojová 135, 160 00 Praha 6 – Lysolaje

tel. 221 403 857; fax 296 780 510

e-mail: expedice@academia.cz

Knihkupectví Academia

Václavské nám. 34, Praha 1, tel. 221 403 840–841

Národní tř. 7, Praha 1, tel. 221 403 856

Na Florenci 3, Praha 1, tel. 221 403 858

nám. Svobody 13, Brno, tel. 221 403 879